

Adéla Kumhálová Sledovat Sledovat uživatele Adéla Kumhálová

Dobrý den, paní doktorko, kolegyně, pokud technika nesehlala, v příloze by se měl zobrazit můj referát na Homo Ludens. O původu kultury ve hře autora Johana Huizinga. Doufám, že vše bude fungovat tak, jak má. Jen jsem bohužel nepřišla na to, jak soubor umístit do Elfu. Pokud si někdo víte rady, byla bych moc ráda za jakoukoli pomoc.

Adéla Kumhálová, 494248

JOHAN HUIZINGA

HOMO LUDENS: O PŮVODU KULTURY VE HŘE

- hraní je činnost duchovní, v níž není kladen důraz na morálku
- k vytvoření estetického zážitku hra užívá nejrůznější podpůrné prvky (není estetická sama o sobě)

Formální znaky hry

- hra je:

1. svobodná

2. **vystoupení s vlastní tendencí** Nerozumím formulaci. Huizinga říká, že hra je svobodná a bezúčelná. Účel a smysl má sama v sobě, v tom, že je hrána. Chce

[Připojený soubor Wordu: Homo ludens. O původu kultury ve hře - Johan Huizinga.](#)
[Kliknutím otevřete náhled na celou stránku.](#)

Martina Musilová

Zdravím vás všechny a děkuji Adéle za její referát.

Přikládám své komentáře k němu. Zavěším ho i do elfu.

K Adélině referátu mám jeden hlavní komentář. Hůře je v něm definována hra jako fenomén - svobodný, bez vnějšího účelu, cíle a smyslu. V češtině nám může pomoci rozlišení mezi slovy HRÁT x HRÁT SI. Hraju si, blbnu si jen tak sama pro sebe, pro své potěšení a radost. Nepotřebuji, aby mi hra byla k něčemu dobrá. Pokud mi "není k ničemu dobrá", jednoduše si přestanu hrát. Tuto zvrtnost ("si") jiné jazyky vyjádřit neumí, např. nám blízká polština.

Vyzývala jsem vás, abyste si připravily pro dnešní hodinu příklady her ze svého života. Sama jsem vybrala dva příklady, abych posílila vaše porozumění "bezúčelnosti" hry.

1. Jednou jsem s kamarády šla v dobré a lehce podroušené náladě z divadla (konkrétně Na zábradlí) a na křižovatce několika ulic (Na Perštýn, Jilská, Skořepka) jsem všechny vyzvala, abychom udělali živý kruhový objezd. Chytli jsme se za ruce a běhali jsme do kruhu. Stalo se tak před lety. Přesto mne dodnes vzpomínka na tuto hru těší a hřeje. Je to můj kulturní poklad.
2. Jako druhý příklad jsem vybrala hru, která má v sobě velké napětí, a přesto je hrána velmi poklidně. Je to plivání z mostu do konkrétního bodu. Člověk musí dlouho čekat, jak to dopadne, ale při tomto čekání zůstává pasivní, protože nemůže trefu zcela ovlivnit. To je typ her, které hrajeme jaksí z nudy, často v čase letních prázdnin. Z nudy se rodí spousta her na venkovských nádražích, když dlouho nejede vlak. (Přiznávám se, že jsem tuto hru hrála jako předškolní dítě v našem domě. Plivala jsem z 6. patra do přízemí.)
3. Neuvádím další příklad, ale dávám soutěžní otázku: V jaké české divadelní hře je zachycen "potlač"? Na tuto otázku odpověďte, prosím, nejdříve ve 14 hodin, abyste měly stejné podmínky.

JOHAN HUIZINGA

HOMO LUDENS: O PŮVODU KULTURY VE HŘE

- hraní je činnost duchovní, v níž není kladen důraz na morálku
- k vytvoření estetického zážitku hra užívá nejrůznější podpůrné prvky (není estetická sama o sobě)

Formální znaky hry

- hra je:
 1. svobodná
 2. vystoupení s vlastní tendencí
- Nerozumím formulaci. Huizinga říká, že hra je svobodná a bezúčelná. Účel a smysl má sama v sobě, v tom, že je hrána. Chce

Připojený soubor Wordu: Homo ludens. O původu kultury ve hře - Johan Huizinga-komentáře MM. Kliknutím otevřete náhled na celou stránku.

Martina Musilová [odpovídá uživateli](#) Martina Musilová

Vítám vás na dnešní hodině.

Kristýna Businská

Pěkné odpoledne,

právě objevuji Yammer (omlouvám se, že až tento týden), tak možná někde dělám chybu, ale nejde mi zobrazit Váš první komentář k textu. Zobrazila se mi jen jeho část a po kliknutí na možnost "rozbalit" mi to píše "zpráva se právě nenačítá." Nevíte, prosím, co s tím?

Martina Musilová [odpovídá uživateli](#) Kristýna Businská

Pro Kristýnu posílám znovu, referát s komentáři je uložen v elfovém fóru (jinak to asi bude tím, že jste se řihlásila až po zavěšení příspěvku):

Zdravím vás všechny a děkuji Adéle za její referát.

Přikládám své komentáře k němu. Zavěším ho i do elfu.

K Adélině referátu mám jeden hlavní komentář. Hůře je v něm definována hra jako fenomén - svobodný, bez vnějšího účelu, cíle a smyslu. V češtině nám může pomoci rozlišení mezi slovy HRÁT x HRÁT SI. Hraju si, blbnu si jen tak sama pro sebe, pro své potěšení a radost. Nepotřebuji, aby mi hra byla k něčemu dobrá. Pokud mi "není k ničemu dobrá", jednoduše si přestanu hrát. Tuto zvrtnost ("si") jiné jazyky vyjádřit neumí, např. nám blízka polština.

Vyzývala jsem vás, abyste si připravily pro dnešní hodinu příklady her ze svého života. Sama jsem vybrala dva příklady, abych posílala vaše porozumění "bezúčelnosti" hry.

5. Jednou jsem s kamarády šla v dobré a lehce podroušené náladě z divadla (konkrétně Na zábradlí) a na křižovatce několika ulic (Na Perštýn, Jilská, Skořepka) jsem všechny vyzvala, abychom udělali živý kruhový objezd. Chytli jsme se za ruce a běžali jsme do kruhu. Stalo se tak před lety. Přesto mne dodnes vzpomínka na tuto hru těší a hřeje. Je to můj kulturní poklad.
6. Jako druhý příklad jsem vybrala hru, která má v sobě velké napětí, a přesto je hrána velmi poklidně. Je to plivání z mostu do konkrétního bodu. Člověk musí dlouho čekat, jak to dopadne, ale při tomto čekání zůstává pasivní, protože nemůže trefu zcela ovlivnit. To je typ her, které hrajeme jaksí z nudy, často v čase letních prázdnin. Z nudy se rodí spousta her na venkovských nádražích, když dlouho

nejede vlak. (Přiznávám se, že jsem tuto hru hrála jako předškolní dítě v našem domě. Plivala jsem z 6. patra do přízemí.)

7. Neuvádím další příklad, ale dávám soutěžní otázku: V jaké české divadelní hře je zachycen "potlač"? Na tuto otázku odpověďte, prosím, nejdříve ve 14 hodin, abyste měly stejné podmínky.

Kateřina Kupková

Dobrý den,

Já ráda vzpomínám na jednu bezúčelovou hru, která vznikla ještě ve třídě na základní škole. Byli jsme asi v sedmé nebo osmé třídě a když jsme mezi hodinami neměli co dělat, hráli jsme hru, kterou jsme nazvali "Hromada". Využili jsme velké třídy a hlavně volného prostoru v její zadní části. Postavili jsme se v rámci možností co nejdále od sebe a po odstartování jsme se s rukama nad hlavou rozběhli k jednomu určenému místu, kde jsme na sebe všichni popadali a vytvořili velkou hromadu. Během toho jsme křičeli "hromadááá". Vyrušila nás až jedna učitelka, když se zajímala, jestli má naše počínání nějaký sexuální význam. Opakovali jsme to dokonce i na každoročním třídním srazu. Takže už to je taková naše malá tradice.

Kristýna Businská [odpovídá uživateli](#) **Martina Musilová**

Mockrát děkuji, teď se mi to zobrazuje dobře.

Martina Musilová [odpovídá uživateli](#) **Kateřina Kupková**

To je moc pěkné, Katko, jak se vám z toho stala tradice. Jednak je vidět, jak něco tak efemérního jako hra "hromada" zůstane v člověku jako silný zážitek, jednak je vidět jeden z formálních znaků hry, a to, že ji můžeme kdykoliv **opakovat**.

Martina Musilová [odpovídá uživateli](#) **Martina Musilová**

Opakuji otázku: V jaké české hře je zachycen "potlač"? A pro zjednodušení dodávám, že tato hra je z konce 19. století. Kdo se na dnešní hodinu připravil a četl Huizingův text, nemůže nevědět.

Kateřina Kupková

Napadlo mě, že by se mohlo jednat o "Prodanou nevěstu".

Martina Musilová

Zkuste hádat dál. Ta hra má vypovídající název.

Kristýna Businská

Mě napadli Naši furianti.

Martina Musilová

No jasně!!! A replika "Ten punč platím já!" je přeci český potlač.

Martina Musilová

No a připravila si některá z vás nějaké příklady her? Všichni máme zkušenost s hraním si. Friedrich Schiller řekl, že jen člověk, který si hraje, je plně člověkem. Jste tedy plně lidmi?

Kateřina Kupková

Já jsem přemýšlela hlavně nad tím, co jsme hráli, když jsme se nudili. Takže to většinou byla hra "Je to tady", ale je to asi docela běžné. Někdo si v místnosti vybral jeden předmět a druhá osoba měla uhodnout, o jaký předmět jde. Ale mohli jsme položit vždy jen deset otázek a tak, aby se na ně odpovědělo ano/ne.

Nebo mám příklad ze včerejška, kdy jsme s rodinou seděli na zahradě a tatka přišel s tím, že každý řekne jedno slovo a tak vznikne příběh (to je taky docela známé). Ale bylo to dost ovlivněno přítomností všech, protože jakmile někdo odešel a po návratu se chtěl zařadit zpět, nastal zmatek a hru jsme radši ukončili. Vlastně se jedná spíše o slovní hry, během kterých uteče čas.

Adéla Kumhálová

Já si vzpomněla na svou hru "provázení po hradech". Jako malá jsem byla schopna pobíhat klidně 3 hodiny po domě své babičky s utkvělou představou, že jsem kastelánka nějakého hradu a ke každé jedné věci vymýšlet příběh jejího původu. Pochopitelně se vždycky musely vyrobit vstupenky a peníze, za které se kupovaly. Dodnes se u nás traduje několik historek o tom, jak jsem všechny ex post "mučila" otázkami ohledně historie "hradu", abych ověřila, jestli mě pořádně poslouchali...

Kristýna Businská

V souvislosti na Káti hru ze školy se mi vybavila naše "hra", u které si však nejsem jistá, zda se hrou nazval dá. Někdy v sekundě na gymnáziu dva spolužáci, moji dobří kamarádi, na základě filmu Pelíšky zkoušeli, jak velký by byl ten jejich "Kodiak." Menší stoupl na většinou a na zadní stěnu třídy propiskou napsal "Kodiak", pak jsme to měřili. Nepamatuji se už, kolik měřil, ale bůhvíproč to pak opakovali v každé učebně, kterou jsme jako třída navštívili a později i v těch, které byly volné. Stala se z toho celotřídní záležitost, někdo hlídal na chodbě, někdo u dveří, další dělali záchranu a dokumentovali. Za pár měsíců byl jejich podpis skoro v každé třídě.

Vtipné je, že si toho učitelé všimli až po letech, snad v kvintě nebo sextě. Musím říct, že tohle celotřídní tajemství nás celkem stmelilo a na každém srazu na to vzpomínáme.

Kateřina Kupková

Ale nejlepší prázdninovou hrou bylo "chytání chroustů". V létě v podvečer ze země vylétli chrousti, my děti jsme popadly badmintonové pátky/rakety a chrousty jsme se snažili trefit a chytit. Takhle jsme jimi naplnili lahev od piva a nakrmili sousedovy slepice. Šlo hlavně o dobrý pocit, kdo bude mít více krmiva pro slepice.

Martina Musilová [odpovídá uživateli](#) Kateřina Kupková

Ale i slovní hry jsou hry. Voskovec s Werichem si na svých soukromých slovních klauniádách založili kariéru. Nejprve si to hráli sami pro sebe a pro své pobavení, a pak zjistili, že to baví i druhé a že je k tomu mohou přizvat jako divadelní diváky.

Na vašem příkladu Katko je i vidět, jak jsou pro hru důležitá pravidla. A jak je se hra zhortí, pokud je narušíme. Podstatné je i to, jak si hrajeme, aby nám "utekl čas". To je to čekání na venkovských nádražích v létě, o kterém jsem už psala. Takto vystavěl Samuel Beckett svou hru Čekání na Godota. Vladimír s Estragonem čekají každý večer, je to nuda, tak si rozehrávají drobné hry s botou, buřinkou, ředkví. V Čekání na Godota najdete i spoustu opakování, repetice, refrénů. Druhá půlka dokonce začíná písničkou, kterou lze opakovat do nekonečna - Pes jitrničku sežral...

Kristýna Businská

Ke hrám obecně a snad i k "potlačí" mě ještě napadají takové ty hecovací hry, typicky klukovské záležitosti jako "kdo zvedne víc", "kdo se trefí na terč líp", "když já v zimě vlezu do rybníčku kilometr od chalupy nahý, tak ty taky"...

Kateřina Kupková [odpovídá uživateli](#) Kristýna Businská

Když jsem v textu četla o "potlačí", tak mě ještě napadlo, že na nějakém takovém principu může fungovat třeba dražba. Tam se taky předhánějí o to, kdo dá víc.

Martina Musilová

No tak vidíte, že jste si hráli a že hraní si máte rády!

Kristýna a Kateřina poukázali na vytváření společenství s tajemstvím, určité bratrstvo, partu zasvěcených, Huizinga píše o zakládání klubů. Za dva týdny budeme číst text Eugena Finka, který zdůrazňuje, jak hra zakládá společenství.

Adéla zase zmínila typ hry "představování někoho" - a je jedno, zda tu záměnu vytvoří maska a kostým anebo jen rekvizity - vstupenky, nebo dokonce jen jednání v roli - přezkoušení návštěvníků z historie.

A chrousti (kdo jich nasbírá víc) nebo "hecovací hry" dospívajících chlapců jasně ukazují soutěžení mezi sebou. To je ten **agon**, **agonální princip**. Ještě bych ráda zdůraznila, že soutěžit nemusíme jen tím způsobem, jak to

známe ze sportu. Muži mohou například soutěžit mezi sebou, který bude větší gentleman. To bych nazvala soutěží ve slušnosti a tato hra se uplatňuje v době, kdy muži chtějí získat přízeň určité dámy. Muži pak neukazují, že jsou nejsilnější, ale naopak, že jsou nejjemnější. V japonské aristokratické kultuře se soutěžilo o to, kdo bude nejméně pracovat (protože ten je nejbohatší).

Na těchto příkladech je jasně vidět, jak hra umožňuje vznik kultury, jak ji probouzí v roztodivných formách.

Martina Musilová

Ano, dražba by mohla být takovouto hrou o prestiž, potlačem, kdy člověk přijde o celý svůj majetek.

Martina Musilová

Čas dnešní hodiny se naplnil. Příští týden se sejdeme nad textem Rogera Cailloise. Bude opět o hrách a já vás opět vyzývám, abyste si připravily zajímavé příklady, na kterých si můžeme uvědomit všechny principy, o kterých Caillois píše.

Dnešní diskuse se de facto rozeběhla až v 15 hodin. Je to zbytečná ztráta času - mého i vašeho. Tak předpokládám, že si z toho vezmete poučení a pokud se k diskusi za týden připojíte, pak s větší vehemencí a hlavně HRAVOSTÍ! Mějte se pěkně a za týden opět zde.

MM